

Η Πληροφορική στα Ολοήμερα Δημοτικά με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (Ε.Α.Ε.Π): Διερεύνηση των απόψεων και των εμπειριών των ενεργεία εκπαιδευτικών Πληροφορικής

Γ. Πανσεληνάς¹, Δ. Κολοκοτρώνης², Γ. Γώγουλος³, Θ. Ναλμπάντη⁴

¹Σχολικός Σύμβουλος Πληροφορικής Ανατολικής Κρήτης
panselin@sch.gr

²Σχολικός Σύμβουλος Πληροφορικής Ν. Λάρισας, Ν. Καρδίτσας
kolokotr@sch.gr

³Σχολικός Σύμβουλος Πληροφορικής Δυτικής Κρήτης
gogoulosg@gmail.com

⁴Σχολική Σύμβουλος Πληροφορικής Θράκης
tnalmpan@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με την ευκαιρία της εισαγωγής του μαθήματος των Τ.Π.Ε στα 800 Ολοήμερα Δημοτικά με Ε.Α.Ε.Π. διεξήχθη έρευνα με σκοπό τη διερεύνηση των απόψεων και των εμπειριών των εκπαιδευτικών Πληροφορικής που διδάσκουν για πρώτη φορά στα σχολεία αυτά και οι οποίοι είναι κυρίως νέοι μέχρι 30 ετών με μικρή διδακτική προϋπηρεσία. Από την επεξεργασία των απαντήσεων των εκπαιδευτικών στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου διαπιστώθηκε ότι τα βασικότερα θέματα που τους απασχολούν είναι η έλλειψη εκπαιδευτικού υλικού, η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής και η φτωχή εμπειρία τους σε θέματα διαχείρισης της τάξης στο δημοτικό σχολείο. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι θεωρούν χρήσιμη την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και την αξιοποίηση δραστηριοτήτων που θα συνδέονται με τα ενδιαφέροντα των μαθητών και την καθημερινή τους ζωή. Παράλληλα, εκφράζουν την διάθεσή τους να συνεργαστούν εποικοδομητικά με τους άλλους εκπαιδευτικούς του σχολείου τους.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: ΤΠΕ στο Δημοτικό, διδακτική προσέγγιση, διαχείριση και οργάνωση τάξης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, χαρακτηρίζοντας ως εποχή της κοινωνίας των πληροφοριών και της γνώσης (Giddens et al., 2007), που αντανάκλαται σε κάθε πτυχή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής δραστηριότητας Ένας από τους πολλούς τομείς, στους οποίους έχουν διεισδύσει οι Νέες Τεχνολογίες (ΝΤ) είναι ο χώρος της εκπαίδευσης (Κουστουράκης & Παναγιωτακόπουλος, 2008) προκαλώντας ταυτόχρονα σημαντικές ανακατατάξεις (Κόμης 2005), με μια νέα δυναμική στη σχολική τάξη, αλλά και έντονες επιστημονικές συζητήσεις (Τσιατούχας, 2006). Η ψηφιακή τεχνολογία ανασυγκροτεί τις

παραδοσιακές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, με αποτέλεσμα να επιβάλει την ανασυγκρότηση της πολιτισμικής πολιτικής για την παιδεία και τον πολιτισμό (Γκαντζιάς, 2000, Ντρενογιάννη & Πριμεράκης, 2008).

Το Μάιο του 2010, με την υπουργική απόφαση (Φ.3/609/60745/Γ1) με θέμα: "Ορισμός 800 12θέσιων Δημοτικών Σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα", ορίζεται η εισαγωγή της Πληροφορικής ως ξεχωριστό γνωστικό αντικείμενο στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Τη διδασκαλία του νέου μαθήματος με όνομα "ΤΠΕ" αναλαμβάνουν εκπαιδευτικοί με ειδικότητα Πληροφορικής Π.Ε.19 και Π.Ε.20. Σύμφωνα με την επικαιροποιημένη εκδοχή του ΑΠΣ του μαθήματος των ΤΠΕ *«Στο Ολοήμερο Δημοτικό ακολουθείται το εφικτό ή πραγματολογικό πρότυπο, σύμφωνα με το οποίο οι μαθητές και οι μαθήτριες διδάσκονται βασικές γνώσεις Πληροφορικής, ενώ, ταυτόχρονα, οι ΤΠΕ αξιοποιούνται ως μέσο στήριξης της μαθησιακής διαδικασίας στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα»* (Φ.12/879/88413 /Γ1-28-07-2010, ΦΕΚ 1139/2010, τ.Β, σελ. 15965).

Η εφαρμογή όμως των καινοτομιών στις νέες τεχνολογίες, που επιζητά το σημερινό πολιτικό/εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις άμεσες εμπειρίες και τις προτάσεις των εκπαιδευτικών, αφού αυτοί διαμεσολαβούν στη σχέση ανάμεσα στο μαθητή και στον υπολογιστή στο σχολικό περιβάλλον (Jimoyiannis & Komis, 2007).

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των απόψεων και των εμπειριών των ενεργών εκπαιδευτικών πληροφορικής που για πρώτη φορά για τα ελληνικά δεδομένα καλούνται να διδάξουν το γνωστικό αντικείμενο των ΤΠΕ σε δημοτικά σχολεία. Παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την κωδικοποίηση και επεξεργασία των απαντήσεων των εκπαιδευτικών πληροφορικής σε ερωτήσεις ανοικτού τύπου.

Στη συνέχεια, αρχικά, παρουσιάζεται η μέθοδος της έρευνας, αμέσως μετά τα αποτελέσματα όπως προέκυψαν από την κωδικοποίηση των απαντήσεων στα ερωτήματα και τέλος, συζητούμε τα αποτελέσματα, και προβαίνουμε σε κάποια συμπεράσματα, εντάσσοντάς τα στο κατάλληλο πλαίσιο και συγκρίνοντάς τα με μεταγενέστερη μελέτη.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε την περίοδο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2010 από τους Σχολικούς Συμβούλους Πληροφορικής Δυτικής & Ανατολικής Κρήτης, Θράκης και Θεσσαλίας. Συμμετείχαν 77 εκπαιδευτικοί Πληροφορικής, οι οποίοι διδάσκουν το μάθημα των ΤΠΕ στα 800 ολοήμερα δημοτικά σχολεία με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ) στις περιφέρειες Κρήτης και Θράκης και παρακολούθησαν την επιμόρφωση του ΟΕΠΕΚ για το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί Πληροφορικής δεν είχαν συμμετέχει σε άλλες ενημερωτικές συναντήσεις σχετικά με το ΕΑΕΠ για το μάθημα των ΤΠΕ στα δημοτικά της περιφέρειάς τους, από το διορισμό τους ως αναπληρωτές την περίοδο Σεπτεμβρίου – Οκτωβρίου 2010, εκτός των εκπαιδευτικών Πληροφορικής στα δημοτικά Ηρακλείου, Έβρου και Ροδόπης, οι οποίοι συμμετείχαν σε ενημερωτική συνάντηση με τους Σχολικούς Σύμβουλους Πληροφορικής των αντίστοιχων περιοχών. Το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό των εκπαιδευτικών Πληροφορικής των περιφερειών Κρήτης και Θράκης. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα παρακολούθησαν στο πλαίσιο της

συγχρηματοδοτούμενης Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα)- Η Μετάβαση: Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών νέων ειδικοτήτων και δασκάλων στα δημοτικά σχολεία», διήμερο επιμορφωτικό πρόγραμμα (14 ωρών), στο πλαίσιο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών νέων ειδικοτήτων (Καλλιτεχνικών, Μουσικής, Θεατρικής Αγωγής και Πληροφορικής) στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία Ενιαίου Αναμορφωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος (ΕΑΕΠ). Το επιμορφωτικό πρόγραμμα αφορούσε στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που δεν έχουν την απαιτούμενη εμπειρία διδασκαλίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση για να διδάξουν στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία (ΕΑΕΠ). (ΟΕΠΕΚ, 2010)

Κλήθηκαν να συμπληρώσουν ερωτηματολόγιο, κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσής, το οποίο δημιουργήθηκε ηλεκτρονικά σε περιβάλλον Googledocs και τους αποστάλθηκε με ηλεκτρονική αλληλογραφία στα προσωπικά τους e-mails, είτε συμπληρώθηκε με σχετική σύνδεση, μέσα από το περιβάλλον <http://opinakas.wikispaces.com/>. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε 6 ερωτήματα δημογραφικού χαρακτήρα και 14 ακόμη ερωτήματα, εκ των οποίων 8 κλειστού τύπου και 4 ανοικτού τύπου. Η ηλεκτρονική συμπλήρωση και υποβολή του ερωτηματολογίου διατηρούσε την ανωνυμία των συμμετεχόντων.

Οι απαντήσεις στις 4 ερωτήσεις ανάπτυξης (ερωτήσεις ανοικτού τύπου) κωδικοποιήθηκαν με βάση τις αναφορές σε 4 άξονες:

1. Απόψεις των εκπαιδευτικών σε σχέση με το τι αποδίδει και τι δεν αποδίδει όσον αφορά στην παιδαγωγική προσέγγιση, τη διαχείριση και την οργάνωση της τάξης
2. Απόψεις των εκπαιδευτικών σε σχέση με το τι αποδίδει και τι δεν αποδίδει όσον αφορά στη διδακτική προσέγγιση και το είδος των μαθησιακών δραστηριοτήτων
3. Εμπειρία των εκπαιδευτικών σε σχέση με την επιδίωξη των διδακτικών στόχων του Προγράμματος Σπουδών και τη χρήση των σχετικών λογισμικών.
4. Βασικές ανάγκες και προτεραιότητες που αφορούν στη βελτίωση της δικής τους εκπαιδευτικής λειτουργίας και πράξης.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από την επεξεργασία των δημογραφικών στοιχείων προκύπτει μια πρώτη εικόνα για το προφίλ των εκπαιδευτικών Πληροφορικής που κλήθηκαν να διδάξουν για πρώτη φορά το μάθημα των ΤΠΕ στα 800 ολοήμερα δημοτικά με ΕΑΕΠ. Οι εκπαιδευτικοί Πληροφορικής που συμμετείχαν στην έρευνα είναι νέοι με ηλικία που δεν ξεπερνά τα 30 έτη (ποσοστό 64%), με περισσότερα από 4 χρόνια εκπαιδευτικής εμπειρίας (ποσοστό 55%). Υπηρετούν κατά το σχολικό έτος 2010-11 στην Α'θμια εκπαίδευση κυρίως ως αναπληρωτές (53) με προηγούμενη εμπειρία ως ωρομίσθιοι (ποσοστό 78%), ενώ υπάρχουν και εκπαιδευτικοί με διάθεση από την Β'θμια Εκπαίδευση (9 και 14 αντίστοιχα, ανάλογα αν η διάθεση αυτή ήταν επιλογή τους ή όχι).

Αναφέρουν ότι ενημερώθηκαν για τα ΑΠΣ Πληροφορικής των δημοτικών με ΕΑΕΠ σε ποσοστό 88% και η ενημέρωσή τους αυτή προήλθε κυρίως από το Σχολικό Σύμβουλο της Πληροφορικής στον νομό, από μεμονωμένους εκπαιδευτικούς στο δημοτικό που υπηρετούν, καθώς και από το Διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν τα ΑΠΣ στην προετοιμασία του μαθήματός τους σε ποσοστό 85%, αλλά σημειώνουν ότι τα βασικότερα προβλήματα στις τάξεις τους και στην εκπαιδευτική διαδικασία προέρχονται κυρίως από την έλλειψη εκπαιδευτικού υλικού (βιβλίο κτλ). Στη συνέχεια τους απασχολούν θέματα διαχείρισης σχολικής τάξης και παιδαγωγικά ζητήματα και σε μικρά ποσοστά θέματα διδακτικής του μαθήματος.

Από την ανάλυση των ερωτηματολογίων διαπιστώθηκε (Γώγουλος κ.α, 2011) ότι το ακαδημαϊκό επίπεδο των εκπαιδευτικών πληροφορικής που διδάσκουν στα ολόημερα δημοτικά με ΕΑΕΠ είναι υψηλό. Εκφράζουν το ενδιαφέρον αλλά και την ανησυχία τους για το μάθημα στο δημοτικό και αναζητούν βοήθειες ώστε να ξεπεράσουν κυρίως την έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής και εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα, αν και τα μισά περίπου εργαστήρια Η/Υ διαθέτουν κάποια εκπαιδευτικά λογισμικά. Όσον αφορά στην εκπαιδευτική διαδικασία, θεωρούν ότι είναι επαρκώς ενημερωμένοι (από το Σχολικό Σύμβουλο Πληροφορικής ή το διευθυντή τους) και πιστεύουν ότι τα προγράμματα σπουδών του μαθήματος μπορεί να βοηθήσουν αποτελεσματικά στη διδασκαλία του. Μόνο το 50% των δημοτικών σχολείων είχε εργαστήριο Πληροφορικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ενώ την τεχνική υποστήριξη των εργαστηρίων ανέλαβαν τα ΚΕΠΛΗΝΕΤ, τα οποία όμως παρουσίαζαν αρκετά κενά στο δυναμικό τους.

Από την κωδικοποίηση των απαντήσεων των εκπαιδευτικών στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου προέκυψαν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Ερώτηση 1: «Από τη μέχρι τώρα εμπειρία σας τι αποδίδει και τι δεν αποδίδει όσον αφορά στην παιδαγωγική προσέγγιση των μαθητών, στη διαχείριση και την οργάνωση της σχολικής τάξης;»

Υπήρχαν 91 αναφορές εκπαιδευτικών σχετικά με το τι αποδίδει: αναφέρονται στην ανάγκη ύπαρξης και τήρησης κανόνων λειτουργίας και συμπεριφοράς (26%), στην επιβράβευση και τιμωρία (15%), στην λειτουργία μικρών ομάδων εργασίας (14%), στα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού (15%), στη σχέση εκπαιδευτικού και μαθητών (18%), στην αξιοποίηση του γνωστικού αντικείμενου (4%) και των εργαλείων (7%) (βλ. Πίνακα 1).

Γενικά θα λέγαμε ότι οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν το συγκεκριμένο θέμα κατά ένα μεγάλο ποσοστό θεωρώντας την τάξη ως εκπαιδευτική ομάδα (56%). Ένα 41% των συνολικών αναφορών, αφορούν στην προσέγγιση της μέσω της οργάνωσης και της δυναμικής των ομάδων και το υπόλοιπο 15% μέσω της επιβολής του συστήματος «επιβράβευση και τιμωρία». Επίσης, ένα 33% των συνολικών αναφορών αφορά στο διαπροσωπικό επίπεδο εκπαιδευτικός-μαθητής. Τέλος, περίπου ένα 11% των αναφορών προσεγγίζουν το θέμα με μια πιο τεχνοκεντρική προσέγγιση που αφορά στο γνωστικό αντικείμενο και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται.

Επίσης, υπήρχαν 39 αναφορές εκπαιδευτικών σχετικά με το τι δεν αποδίδει. Οι αναφορές εστιάζουν σε μεγάλο βαθμό σε φαινόμενα αυταρχικής συμπεριφοράς και κατάχρησης της τιμωρίας (49%) και σε δεύτερο βαθμό σε προβλήματα υλικοτεχνικής και χωροταξικής κατανομής (21%).

Επίπεδα κατηγοριοποίησης με βάση την παιδαγωγική προσέγγιση, τη διαχείριση και την οργάνωση της τάξης			Αναφορές
Η τάξη ως εκπαιδευτική	Οργάνωση και	Κανόνες λειτουργίας και	24

ομάδα	δυναμική ομάδων	συμπεριφοράς	
		Ομαδική εργασία	13
		Επιβράβευση και τιμωρία	14
Διαπροσωπική προσέγγιση	Χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού		14
	Σχέση και επικοινωνία εκπαιδευτικού- μαθητών		16
Τεχνοκεντρική προσέγγιση	Αξιοποίηση του γνωστικού αντικειμένου		4
	Αξιοποίηση των εργαλείων		6

Πίνακας 1: Αναφορές εκπαιδευτικών σχετικά με την παιδαγωγική προσέγγιση, τη διαχείριση και την οργάνωση της τάξης

Ερώτηση 2: «Από τη μέχρι τώρα εμπειρία σας τι αποδίδει και τι δεν αποδίδει όσον αφορά στη διδακτική προσέγγιση και το είδος των μαθησιακών δραστηριοτήτων;»

Στην ερώτηση αυτή είχαμε 132 αναφορές σχετικά με το τι αποδίδει όσον αφορά στη διδακτική προσέγγιση. Οι απαντήσεις κινήθηκαν σε 5 άξονες (Πίνακας 2). Στις μεθόδους και στις τεχνικές διδασκαλίας (34%), στο σχεδιασμό του μαθήματος (14%), στην υλικοτεχνική υποδομή (5%), στο είδος των δραστηριοτήτων και στο περιεχόμενο (26%) και σε θέματα συνεργασίας (2%).

Κυριότερες μέθοδοι που αναφέρθηκαν είναι η «κατευθυνόμενη ή υποβοηθούμενη ανακάλυψη, εξερεύνηση και κατασκευή» (6 αναφορές), η ομαδοσυνεργατική μέθοδος (22 αναφορές), ενώ θεωρήθηκε και από μόνη της ως διδακτική προσέγγιση η χρήση του εργαστηρίου υπολογιστών (7 αναφορές).

Όσον αφορά στο σχεδιασμό του μαθήματος αναφέρθηκε η χρησιμότητα των φύλλων εργασίας (6 αναφορές), των σχεδίων και των σεναρίων μαθήματος με συγκεκριμένα βήματα (7 αναφορές) και η διατύπωση συγκεκριμένων στόχων σε κάθε μάθημα (4 αναφορές).

Στην υλικοτεχνική υποδομή αναφέρθηκε η χρησιμότητα της χρήσης προβολικού μηχανήματος (5 αναφορές).

Στο είδος των δραστηριοτήτων έγινε ευρεία αναφορά σε εργασίες και δραστηριότητες που βασίζονται στην καθημερινότητα (5 αναφορές), στη σχολική ζωή (μαθήματα, σχολικές εκδηλώσεις) (5 αναφορές) αλλά και στις γνώσεις και τα ενδιαφέροντα των μαθητών (6 αναφορές). Έγινε αναφορά σε εργασίες που είναι κατάλληλες για την ηλικία των μαθητών (4 αναφορές), όπως επίσης και για εργασίες που έχουν ψυχαγωγική ή και παιχνιδώδη μορφή (10 αναφορές).

Είχαμε επίσης 27 αναφορές σε σχέση με το τι δεν αποδίδει όσον αφορά στη διδακτική προσέγγιση. Οι εκπαιδευτικοί σε μεγάλο ποσοστό (13 αναφορές) θεωρούν ότι αυτό που δεν αποδίδει είναι η διδασκαλία θεωρίας καθώς και η μετωπική διδασκαλία.

Κατηγοριοποίηση

Αναφορές

Μέθοδοι	
Μέθοδος project	2
Κατευθυνόμενες δραστηριότητες ανακάλυψης, εξερεύνησης, κατασκευής	6
Εξατομικευμένη βοήθεια	1
Εξερεύνηση, ανακάλυψη	2
Ομαδοσυνεργατική, αλληλοβοήθεια	18
Υποστήριξη ανά ομάδα	2
Μαθητές σε ρόλους	2
Ερωτο-απαντήσεις	1
Συζήτηση	3
Μαιευτική	1
Εργαστηριακή διδακτική προσέγγιση (Χρήση υπολογιστών, πρακτική)	7
Σχεδιασμός μαθήματος	
Φύλλα εργασίας	6
Σχέδια, σενάρια μαθήματος με συγκεκριμένα βήματα	7
Συγκεκριμένοι στόχοι μαθήματος	4
Σημειώσεις	1
Υλικοτεχνική υποδομή	
Βιντεοπροβολέας για εξήγηση λεπτομερειών, παρουσίαση, ανακεφαλαίωση	5
Υλικοτεχνική υποδομή γενικά	2
Είδος δραστηριοτήτων, περιεχόμενο	
Εργασίες, Δραστηριότητες με βάση την καθημερινότητα	5
Εργασίες, Δραστηριότητες με βάση τη σχολική ζωή (μαθήματα, γιορτές, εκδρομές κτλ)	5
Περιεχόμενο με βάση τις γνώσεις και τα ενδιαφέροντά τους	6
Εργασίες ανάλογα με την ηλικία	4
Εργασίες που ενισχύουν τη δημιουργικότητα	1
Ζωγραφική, Δημιουργία εικόνων	2
Παιχνίδια, παιχνιδώδης, ψυχαγωγικός τρόπος	8
Οτιδήποτε τους τραβά την προσοχή (εικόνες, βίντεο, παιχνίδια, internet)	3
Συνεργασία με τους δασκάλους για την παραγωγή δραστηριοτήτων και περιεχομένου	3

Πίνακας 2: Τι αποδίδει όσο αφορά τη διδακτική προσέγγιση

Ερώτηση 3: «Από τη μέχρι τώρα εμπειρία σας με ποιους διδακτικούς στόχους, περιεχόμενο, λογισμικά δουλεύετε καλύτερα και με ποιούς/ποιά υπάρχουν προβλήματα;»

Σ' αυτήν την ερώτηση απάντησαν 51 στους 77 εκπαιδευτικούς που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο.

Κάποιοι εκπαιδευτικοί έδωσαν τις απαντήσεις τους διαχωρίζοντας κυρίως τις πρώτες 2 τάξεις του Δημοτικού από τις υπόλοιπες: Γι' αυτές τις τάξεις ανέφεραν ότι οι

διδασκτικοί στόχοι που είναι εφικτοί και επιδιώκονται ευκολότερα είναι η βασική χρήση του πληκτρολογίου και του ποντικιού (4 αναφορές), η γνωριμία με τα μέρη του υπολογιστή (2 αναφορές) καθώς και η εργονομία (2 αναφορές). Γι' αυτούς τους στόχους χρησιμοποιούν ευρέως λογισμικά ζωγραφικής, έκφρασης και δημιουργίας (10 αναφορές), λογισμικά όπως το Ramkid, kideredia και Ξεφτέρης (6 αναφορές) καθώς και τα λογισμικά του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (4 αναφορές).

Για τις υπόλοιπες 4 τάξεις του Δημοτικού ανέφεραν ότι οι διδασκτικοί στόχοι που είναι εφικτοί και επιδιώκονται ευκολότερα είναι η δημιουργία παρουσίασης, αφίσας ή και πολυμέσων (4 αναφορές), η ζωγραφική (3 αναφορές), η αναζήτηση πληροφορικών και πολυμεσικών στοιχείων στο διαδίκτυο (3 αναφορές), η επεξεργασία κειμένου (2 αναφορές), η βασική διαχείριση αρχείων (2 αναφορές) και τέλος η βασική διαχείριση συστημάτων με γραφικό περιβάλλον επικοινωνίας (2 αναφορές). Για τους παραπάνω στόχους χρησιμοποιούν κυρίως εφαρμογές γραφείου (5 αναφορές), τον Παγκόσμιο Ιστό (3 αναφορές), εκπαιδευτικές εφαρμογές Linux (2 αναφορές), Logo-like προγραμματιστικά περιβάλλοντα (2 αναφορές για τις τάξεις Ε και ΣΤ).

Οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί που απάντησαν στην ερώτηση αυτή χωρίς να διακρίνουν συγκεκριμένες τάξεις ανέφεραν ότι οι διδασκτικοί στόχοι που είναι εφικτοί και επιδιώκονται ευκολότερα είναι η βασική διαχείριση συστημάτων με γραφικό περιβάλλον επικοινωνία και η διαχείριση αρχείων (6 αναφορές), καθώς και η γνωριμία με τα μέρη του υπολογιστή (2 αναφορές). Οι εν λόγω εκπαιδευτικοί αναφέρουν διδασκτικούς στόχους που η επιδίωξή τους παρουσιάζει προβλήματα ή δυσκολίες: το διαδίκτυο και ο όγκος των πληροφοριών (3 αναφορές) και οι θεωρητικές γνώσεις Πληροφορικής (2 αναφορές). Για τους παραπάνω στόχους χρησιμοποιούν κυρίως Εφαρμογές γραφείου (10 αναφορές), Λογισμικό ζωγραφικής (7 αναφορές), Εκπαιδευτικά παιχνίδια (6 αναφορές), τον Παγκόσμιο Ιστό γενικά (6 αναφορές), Ελεύθερες εφαρμογές και εργαλεία στο διαδίκτυο (3 αναφορές), Λογισμικά Ramkid, kideredia, Ram-type (3 αναφορές), Λογισμικά του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (4 αναφορές).

Ερώτηση 4: «Ποιές νομίζετε ότι είναι οι βασικές ανάγκες/προτεραιότητές σας ώστε να βελτιώσετε την εκπαιδευτική διαδικασία στις τάξεις σας;»

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε 3 άξονες (Πίνακας 3):

Εκπαιδευτικό Υλικό	44
Εκπαιδευτικό υλικό (γενικά)	7
Συγκεκριμένη και πρακτική μορφή εκπαιδευτικού υλικού	4
Πλάνα, Σενάρια μαθήματος και Φύλλα εργασίας	4
Κατάλληλες δραστηριότητες	7
Κατάλληλο Πρόγραμμα Σποδών	4
Βιβλίο δασκάλου	4
Βιβλίο μαθητή	6
Κατάλληλο λογισμικό, παιχνίδια, εργαλεία	8

Ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων και συνείδησης	13
<u>Επιμόρφωση</u>	7
Παιδαγωγική επιμόρφωση	4
Συνδυασμός δημιουργίας και πειθαρχίας	1
Κατάλληλοι επιμορφωτές	1
Κατάλληλες εκπαιδευτικές μέθοδοι	1
 <u>Απόκτηση εμπειρίας και επαγγελματικής συνείδησης</u>	6
Εμπειρία Διαχείρισης σχολικής τάξης Αθμιας	1
Καλή προετοιμασία από μέρους μου	4
Εξοικίωση με τα παιδιά	1
 Υλικοτεχνική υποδομή	58
Υλικοτεχνική υποδομή γενικά	12
Βελτίωση της αναλογίας μαθητών ανά υπολογιστή	21
Περισσότεροι υπολογιστές	4
Διαμόρφωση εργαστηρίου με κατάλληλο υλικό-λογισμικό και πρόσβαση στο διαδίκτυο	8
Λογισμικό ελέγχου της τάξης	2
Μεγαλύτερη αίθουσα	6
Δίκτυο Η/Υ	3
Ύπαρξη υπολογιστών	2

Πίνακας 3: Βασικές ανάγκες των εκπαιδευτικών

Όπως φαίνεται στον πίνακα 3 πρώτη προτεραιότητα κατά τους εκπαιδευτικούς είναι η βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής και κυρίως η βελτίωση της αναλογίας μαθητών ανά υπολογιστή. Δεύτερη αλλά άμεση προτεραιότητα είναι η ύπαρξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού. Η ανάγκη για εκπαιδευτικό υλικό αφορά κυρίως στην ύπαρξη κατάλληλων δραστηριοτήτων, πλάνων μαθημάτων, σεναρίων μαθημάτων και φύλλων εργασίας, κυρίως δηλαδή υλικού σε «συγκεκριμένη και πρακτική μορφή» (15 αναφορές). Τρίτη προτεραιότητα με βάση τη συχνότητα των αναφορών των εκπαιδευτικών είναι η ανάγκη για επαγγελματική ανάπτυξη μέσω της επιμόρφωσης (7 αναφορές) και της εμπειρίας (6 αναφορές).

ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών όσον αφορά στην παιδαγωγική προσέγγιση, τη διαχείριση και την οργάνωση της σχολικής τάξης διαπιστώνεται ότι το σύστημα της επιβράβευσης και της τιμωρίας θεωρήθηκε συγχρόνως η λύση αλλά και το πρόβλημα. Το συμπέρασμα αυτό ανέδειξε την ανάγκη υιοθέτησης ενός συστήματος κανόνων στη σχολική τάξη ενταγμένο στο παιδαγωγικό πλαίσιο αξιοποίησης της δυναμικής της σχολικής τάξης ως εκπαιδευτικής ομάδας. Επίσης, πολλοί εκπαιδευτικοί θεώρησαν πως η υλικοτεχνική και η χωροταξική κατανομή επηρεάζει δραστικά τη λειτουργία των μικρών ομάδων εργασίας σε ένα εργαστήριο υπολογιστών. Την ίδια άποψη είχαν δύο (2) χρόνια αργότερα 500 εκπαιδευτικοί πληροφορικής από όλη την Ελλάδα, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων ήταν με

διάθεση από την Δ/θμια (81%), χωρίς εμπειρία στην πρωτοβάθμια (Μπελεσιώτης, Κανίδης, Καράκιζα, Λαδιάς, Ναλμπάντη, 2013). Επισημαίνεται ότι στην παρούσα μελέτη, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών ήταν αναπληρωτές και ωρομίσθιοι (70%) με -έστω και μικρή- εμπειρία στην πρωτοβάθμια, ως ωρομίσθιοι σε κλασικά ολοήμερα (γύρω στα 4 χρόνια).

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη διδακτική προσέγγιση αναδείχθηκε η ανάγκη τους για έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου στο σχολικό εργαστήριο με πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό. Επίσης, αναδείχθηκε η ανάγκη για δραστηριότητες που συνδέονται με τα ενδιαφέροντα των μαθητών, την καθημερινή και τη σχολική τους ζωή.

Από τα αποτελέσματα σχετικά με τις άμεσες προτεραιότητες και ανάγκες των εκπαιδευτικών μπορούμε να εξάγουμε τα εξής συμπεράσματα, τα οποία αφορούν κυρίως στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής και στην υποστήριξη των εκπαιδευτικών που εργάζονται στο ολοήμερα δημοτικά με ΕΑΕΠ: οι εκπαιδευτικοί, το 2010, θεώρησαν ότι το πρώτο θέμα που έπρεπε να λυθεί ήταν η βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής και η ύπαρξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού. Το ίδιο θέμα απασχολούσε τους εκπαιδευτικούς πληροφορικής που δίδασκαν στην πρωτοβάθμια και δύο χρόνια αργότερα, αν και είχαμε την έλευση των κινητών εργαστηρίων πληροφορικής (Μπελεσιώτης κ.α., 2013· Φώσκολος, Αγγελόπουλος, Πανταζή, Βαγγελάτος, 2012). Στη μελέτη μας, το 2010, η επιμόρφωση ήταν γι' αυτούς αναγκαία και χρήσιμη αλλά δεν έλυσε τις άμεσες ανάγκες τους. Επίσης, ήταν ενδιαφέρον ότι οι εκπαιδευτικοί δεν ζητούσαν απαραίτητα ένα οποιοδήποτε βιβλίο μαθητή ή εκπαιδευτικού αλλά την ύπαρξη κατάλληλων δραστηριοτήτων, πλάνων μαθημάτων, σεναρίων μαθημάτων και φύλλων εργασίας, κυρίως δηλαδή υλικού σε «συγκεκριμένη και πρακτική μορφή», όπως ανέφεραν χαρακτηριστικά. Τέλος, εξέφρασαν το ενδιαφέρον αλλά και την ανησυχία τους για το μάθημα στο Δημοτικό και αναζητούσαν βοήθεια ώστε να ξεπεράσουν κυρίως την έλλειψη εκπαιδευτικού υλικού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Γκαντζιάς Γ. (2000). *Νέες τεχνολογίες, Πολιτισμική Διαχείριση και Νέα Οικονομία'* στο Γκαντζιάς, Γ. & Καμάρας Δ., *Η Ψηφιακή Επικοινωνία και τα Νέα Μέσα στην Ελληνική Κοινωνία των Πληροφοριών*. Εκδ. Zeno Publishers, Louizou Publications, Λονδίνο: 57-93.

Γώγουλος, Γ., Ναλμπάντη, Θ., Πανσεληνάς, Γ., Κολοκοτρώνης, Δ. (2011) *Διδάσκοντας ΤΠΕ στο Δημοτικό*. Απόψεις Εκπαιδευτικών Πληροφορικής που Υπηρετούν στα Ολοήμερα Δημοτικά με Ε.Α.Ε.Π. 5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Καθηγητών Πληροφορικής – Η Πληροφορική στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Ο Ρόλος του καθηγητή Πληροφορικής στο Νέο Σχολείο, 1-3 Απριλίου, Ιωάννινα.

ΟΕΠΕΚ (2010). *Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών νέων ειδικοτήτων (Καλλιτεχνικών, Μουσικής, Θεατρικής Αγωγής και Πληροφορικής) στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία Ενιαίου Αναμορφωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος (ΕΑΕΠ)*, <http://www.edulll.gr/?p=4671>

Κόμης, Β. (2005). *Οι Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση*. Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Πάτρα.

Κουστουράκης, Γ., & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2008). Οι ΤΠΕ στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: επιδράσεις και προβλήματα από την προσπάθεια της εφαρμογής τους στην παιδαγωγική πράξη'. *Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Διδακτική της Πληροφορικής»*, (σελ. 425-434), Πάτρα: Εκδ. Νέων Τεχνολογιών.

Μπελεσιώτης, Β., Κανίδης, Β., Καρακίζα, Τ., Λαδιάς, Α., Ναλμπάντη, Θ. (2013). Πανελλαδική έρευνα για το μάθημα ΤΠΕ στα ολοήμερα Δημοτικά σχολεία με ΕΑΕΠ. 5th Conference on Informatics in Education - Η Πληροφορική στην Εκπαίδευση, 11-13 Οκτωβρίου, Πειραιάς

Ντρενογιάννη, Ε. & Πριμεράκης, Γ. (2008). Ψηφιακά σενάρια διδασκαλίας για το δημοτικό σχολείο: Η διερεύνηση του περιεχομένου τους με έμφαση στα δομικά, μορφολογικά και μεθοδολογικά στοιχεία σχεδιασμού. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, 1(2), 143-175.

Τσιατούχας Ε. Α. (2006). *Η ανάγκη αξιοποίησης Εκπαιδευτικών Λογισμικών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης*. Ανακτήθηκε στις 17 Ιανουαρίου 2011 από <http://www.ideopolis.gr/modules/news/article.php>.

Φώσκολος, Φ., Αγγελόπουλος, Π., Πανταζή, Α., Βαγγελάτος, Α., (2012) Εισαγωγή «Κινητών εργαστηρίων» στα Δημοτικά Σχολεία, 6^ο Συνέδριο Καθηγητών Πληροφορικής – Πληροφορική και Νέο Σχολείο, 30 Μαρτίου – 1 Απριλίου Πάτρα

Giddens, A., Duneier, M., & Appelbaum, R. (2007). *Introduction to Sociology*. New York: W.W. Norton and Company.

Jimoyiannis, A. & Komis, V. (2007). Examining teachers' beliefs about ICT in education: implications of a teacher preparation programme. *Teacher Development*, 11(2), 149-173.